

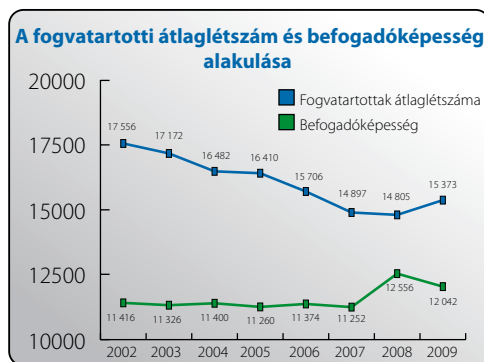
lamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról) a bv. szervek számára több új feladatot határozott meg. A fogvatartottak ujj- és tenyérynnyomatának, illetve a DNS-profilalkotáshoz szükséges szájnnyálkahártya-törletének levétele és a szakértői nyilvántartó szervekhez, a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézetekhez való megküldése minden bv. intézetet érintő feladat, csakúgy, mint a befogadási és végrehajtási adatok elektronikus megküldése a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalához.

A fenti törvény hatálybalépése óta keletkezett tapasztalatok kedvezőek, a szakértői nyilvántartó szerv tájékoztatása alapján a bv. intézetek által küldött minták a minőségi követelményeknek valamennyi szempontból megfelelnek. A saját statisztika adatok szerint a törvény hatálybalépése óta összesen 3 363 esetben került sor ujjnyomat vételre, míg DNS-profil alkotáshoz szükséges mintát 73 esetben vettek fogvatartott személyektől.

A fogvatartottak elhelyezése, összetétele

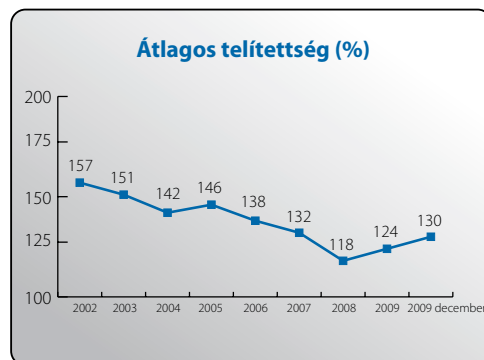
7. grafikon

A fogvatartottak létszámának a korábbi évekre jellemző csökkenő tendenciája 2009-ben megfordult: a 15 373 fős átlaglétszám jelentős – a 2008. évhez viszonyítva 568 fős – emelkedést mutat.

A fogvatartotti létszám növekedését még szembetűnőbben jelzi az év végi adatok összehasonlítása: 2008. december 31-én a fogvatartotti létszám 14 743, ugyanezen a napon 2009-ben 15 432 fő volt, amely 689 fős emelkedést jelent.

8. grafikon

Ezzel párhuzamosan a költségvetési egyensúly megtartását célzó program keretében végrehajtott ideiglenes körlet-kiürítések (Fővárosi Bv. Intézet, Állampusztai Országos Bv. Intézet) 514-gyel, 12 042-re csökkentették a férőhelyek számát. Ennek következtében az átlagos telítettségi mutató 2008-hoz képest 6%-kal, 124%-ra növekedett, 2009. december 31-én az intézetek telítettsége pedig elérte a 128%-ot.

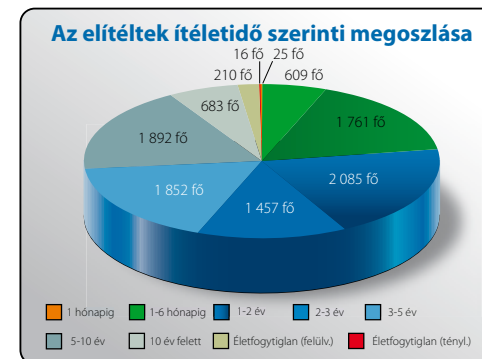
A jogerősen elítéltek létszáma – 10 590 fő – enyhe növekedést mutat 2008-hoz képest. Az elítéltek többsége (57,8%) börtön fokozatú.

1. táblázat

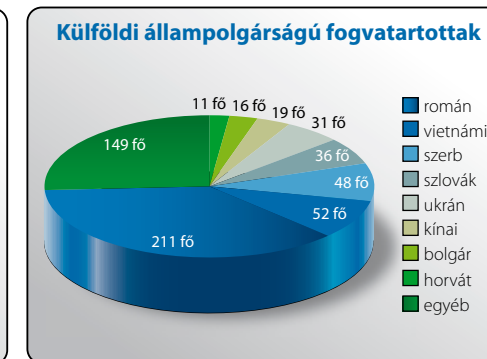
Elítéltek összlétszáma (2009. december 31.)			
Végrehajtási fokozat	Létszám	Férfi	Nő
Fegyház	2 846	2 734	112
Börtön	6 113	5 670	443
Fogház	833	765	68
Pb. és közérd. munka átvált.(fogház)	480	454	26
Fk. börtön	177	173	4
Fk. fogház	141	137	4
Összesen:	10 590	9 933	657

A fiatalok elítéltek létszáma összesen 318 fő, a teljes fogvatartotti populációhoz viszonyított arányuk (3%) 0,2%-os csökkenést mutat 2008-hoz viszonyítva. A női elítéltek aránya 6,2% (657 fő).

9. grafikon

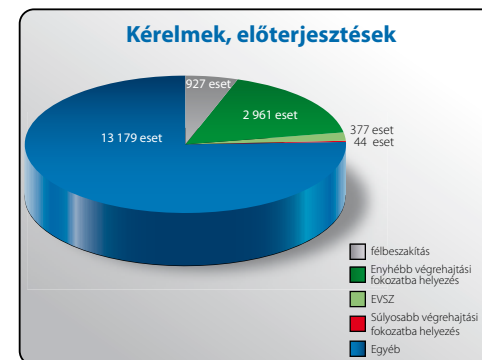
10. grafikon

A külföldi állampolgárságú fogvatartottak száma kismértékben emelkedett. Az 57 országból származó, összesen 582 fő külföldi egyharmadát (39%) a román állampolgárságú bűnelkövetők tették ki.

Az előzetesen letartóztatottak száma az év végére elérte a 4 502 főt, amely 136 fős emelkedést jelent 2008-hoz viszonyítva. A jogerős ítéletig eltöltött átlagos időtartam 8,05 hónap, ami megegyezik az előző év hasonló adatával. Továbbra is magas (105 fő) a 2 évet meghaladó előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak száma.

11. grafikon

2009-ben 927 szabadságvesztés-félbeszakításra irányuló kérelmet terjesztettek elő, ami kismértékű csökkenést mutat a 2008-as 949 kérelemhez képest. A döntésre jogosult 146 esetben engedélyezte a megszakítást. Az alapos, körültekintő előkészítő munkának köszönhetően a félbeszakításra bocsátottak valamennyien időben jelentkeztek a büntetésük további letöltésére.

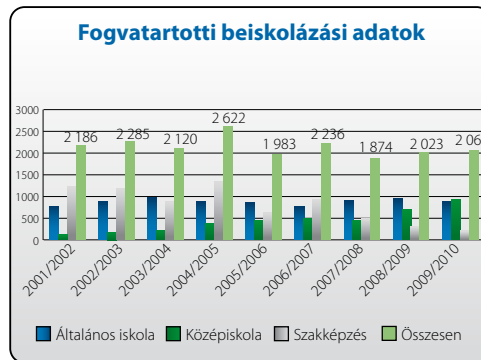
Az intézetek 3 191 esetben tettek előterjesztést enyhébb végrehajtási fokozatba helyezésre, közülük a bv. bíróságot 1 735-öt engedélyezett. Szigorúbb fokozatba helyezésre vonatkozó kérelmet 44 esetben terjesztettek elő, ebből 33 került engedélyezésre.

A büntetés-végrehajtás alapvető feladatai közé tartozik a fogvatartottak reintegrációjának elősegítése. A társadalomba történő sikeres visszailleszkedés legfontosabb eszközei az oktatás, képzés, szakképzés és a munkáltatás. A fogvatartottakkal való foglalkozás fontos terepe a valósággyakorlás, lelki gondozás. A büntetés-végrehajtási intézetek, intézmények kiemelt feladatai közé tartozik a fogvatartottak magas szintű egészségügyi ellátása.

Oktatás-képzés

A befogadott fogvatartottak iskolai végzettsége jóval alacsonyabb a társadalmi átlagnál, noha az elmúlt években az adatok kismértékű javulást mutatnak. A büntetés-végrehajtáson belül az általános iskolai és a szakképzési igények mellett tovább erősödött a középiskolai végzettség megszerzésének igénye is.

12. grafikon

A bv. intézetekben 2009-ben esti, levelező és nappali tagozatos általános iskolai és középiskolai oktatásra, felnőttképzés keretében szakképzésre, magántanulói viszonyban általános, közép- és felsőfokú képzettségek megszerzésére volt lehetőség.

A fogvatartottak 14,5%-a az általános iskola 8. évfolyamánál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A büntetések letöltésére kijelölt bv. intézetek mindegyikében biztosított, hogy a fogvatartottak önkéntes jelentkezés alapján általános iskolai tanulmányokat folytassanak. A 2008/2009. tanévben 974 fogvatartott végzett eredményesen, a 2009/2010. tanévet 896 fő kezdte meg.

A 2009-ben 15 bv. intézetben folyt középiskolai oktatás. Év végén 781 tanuló eredményesen teljesített, 21 elítélt tett sikeres érettségi vizsgát. 2009 szeptemberében 933 fő fogvatartott iratkozott be a középfokú tanulmányok megkezdésére. Azokat a fogvatartottakat, akik középiskolai tanulmányok folytatására jelentkeztek, lehetőség szerint átszállítottuk olyan bv. intézetekbe, ahol képzésük elkezdődhetett.

Felsőfokú tanulmányokba a 2008/2009. tanévben 18 fő, a 2009/2010-es tanévben 12 fő fogvatartott kezdett. A felnőttképzés keretében megvalósított oktatás is számottevő a hazai börtönökben. 15 tanfolyam indult 253 fogvatartott beiskolázásával, elsősorban pályázati források felhasználásával.

Fogvatartotti programok

2009-ben központi anyagi támogatás nem állt rendelkezésre a fogvatartottak szabadidős tevékenységének támogatására, így az intézetek a saját költségvetésük terhére és esetenként pályázati forrásokból biztosítottak feltételeket a különböző fogvatartotti programok, szakcsoportok szervezésére, könyvtárfejlesztésre.

Folyamatosan javult a kapcsolat a civil és az egyházi szervezetekkel annak érdekében, hogy a szabadságvesztés-büntetés időtartama a fogvatartottak részére

a lehető leghasznosabban teljen, illetve, hogy minél eredményesebb lehessen a társadalomba való visszailleszkedésük. A bv. szervezetnek jelenleg közel 250 szervezettel van érvényes együttműködési megállapodása.

A reintegráció érdekében szoros volt az együttműködés az Igazságügyi Hivatalokkal, a pártfogók már a szabadulás előtt szerveztek foglalkozásokat a fogvatartottak részére. A társadalomba való sikeres visszailleszkedés érdekében a bv. intézetek nagy hangsúlyt helyeztek a területileg illetékes

társzervezettel, valamint az önkormányzatokkal való együttműködésre.

Az önkormányzatokkal való jó kapcsolatról az év során sok esetben a helyi lakosság is meggyőződhetett, hiszen több bv. intézet szervezett olyan programokat, amelyek keretében a fogvatartottak a település közterületeit (parkokat, játszótereket) takarították, gondozták. Ezen a területen különösen kiemelendő a Heves és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bv. Intézet, valamint a Balassagyarmati Fegyház és Börtön tevékenysége.

Említésre érdemes a külső előadók által tartott élménybeszámolók, koncertek, bemutatók sokasága. Több bv. intézet működtet színjátszó csoportot, énekkart, amelyek sikeresen mutatták be előadásukat más bv. intézetekben és a börtönök falain kívül. Eredményesek voltak az intézetek közötti sportversenyek is.

Tartalmában és kivitelében egyaránt megújult a fogvatartottaknak szóló ingyenes kiadvány, a Börtön Újság, amelynek első száma 2009 júliusában jelent meg.

Vallásgyakorlás

A börtönlelkészek tevékenysége továbbra is jelentős szerepet tölt be a bv. intézetek és az erre igényt tartó fogvatartottak életében. Jelenleg a börtönlelkészi szolgálat 33 fős. A felekezeti koordinátorok összejöveteleket, lelki gyakorlatokat tartottak a hozzájuk tartozó börtönlelkészek részére, amelyeken meghívottként a BVOP is képviseltette magát.

2009. január 24-29. között a Nemzetközi Katolikus Börtönpsztorációs Bizottság (International Commission of Catholic Prison Pastoral Care) világtalálkozót rendezett az esztergomi Szent Adalbert Központban. A rendezvényen, amelyen a bv. szervezetet több börtönlelkész is képviselte, 18 országból 27 fő külföldi vendég vett részt.

A fogvatartottak vallásgyakorlásának kérdéseit feldolgozó módszertani foglalkozásokat tartottunk négy bv. intézetben, ahol a jó és követendő helyi gyakorlatot mutattuk be az intézetek képviselőinek.

A fogvatartottak egészségügyi ellátása

A fogvatartottak teljes körű egészségügyi ellátása változatlanul jó színvonalon valósult meg, a progresszív betegellátás minden szintjén, az alap-, járó- és fekvőbeteg-szolgáltatások minden formájában.

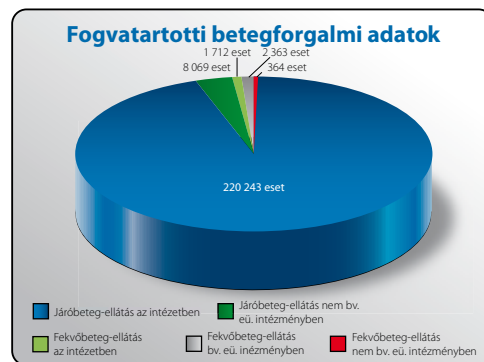
2009-ben kismértékben ismét emelkedett a bv. intézetekben nyújtott járóbeteg-ellátások száma. A helyben nyújtott járóbeteg-szakellátások bővítésére tett törekvések kedvezően hatottak, mert a szakvizsgálatokra történő, munkaerő- és időigényes kiszállítások csaknem 50%-os csökkenése a költségmegtakarítás mellett, a biztonsági szempontok hatékonyabb érvényesítését is szolgálta. Ennek következtében a területileg illetékes szakintézmények közreműködése továbbra is elsősorban a sürgősségi és más elkerülhetetlen szolgáltatások igénybevételére korlátozódott.

Az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyintézet (IMEI) és a nagyfai Krónikus Utókezelő Részleg betegforgalma lényegesen nem változott, a fekvőbeteg-ellátási mutatók jelentős csökkenését a Bv. Központi Kórházban évek óta jelentkező, aktuálisan több okból is bekövetkezett működési zavarok idézték elő, amelyben a műszaki problémák mellett a személyi feltételek kedvezőtlen alakulása is szerepet játszott.

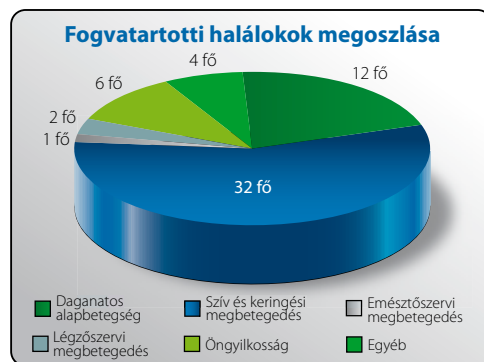
A bv. intézetek, intézmények közegészségügyi és járványügyi helyzetét – elsősorban a higiéniés fegyelemnek betudhatóan – kiegyensúlyozottság és stabilitás jellemezte. Bejelentendő fertőző betegségek halmozódásával, szezonális megbetegedések átlagosnál nagyobb számú előfordulásával nem kellett számolni.

Sikeresen folytatódott a 2007-ben megkezdett Hepatitis C felvilágosító, szűrő- és gondozó program, kiegészülve Hepatitis B és HIV vizsgálatokkal, valamint a fertőzöttek drokkarrierjének anonim felderítésével.

13. grafikon

14. grafikon

Az elhunytak száma a 2008. évi átmeneti csökkenést (41 fő) követően 57-re emelkedett (52 férfi és 5 nő). A haláleseteket – a magyar lakosságra jellemző mortalitási mutatókkal megegyezően – továbbra is döntően keringésrendszeri megbetegedések okozták, tizenketten rosszindulatú daganatos kórképben haltak meg, hat öngyilkosság történt, szemben az előző évi hét esettel.

